Cultuurparticipatie 2021-2025

koers voor educatieve en sociale cultuurparticipatie

uitvoering van de visie op cultuur 2018

Land Art 2020

kunst en cultuur voor alle inwoners toegankelijk

leren | ontwikkelen | meedoen

Inhoud

Aanleiding 3
Totstandkoming van de koers 3
Wat is cultuurparticipatie? 4
De Westerveldse definitie 4
Het belang van cultuurparticipatie 5
Huidige infrastructuur 6
Educatieve cultuurparticipatie 6
Sociale cultuurparticipatie 9
Onze trots 10
De Koers 11
1.Cultuur voor iedereen toegankelijk maken 11
2.Cultuurparticipatie verbreden, verdiepen en stimuleren 11
3.Cultuurparticipatie meer op de kaart zetten 12
Rolverdeling 14
Financiën 15
Plan van aanpak 16

Aanleiding

Binnen de visie op cultuur, die in 2018 is vastgesteld, is cultuureducatie niet onberoerd gebleven. Het is een veel besproken onderwerp binnen de pijler Leren & Leven dat volgens alle partijen in Westerveld moet ondersteund worden en gericht is op alle leeftijden, ontwikkeling, toegankelijkheid en samenwerking. Daarnaast speelt erfgoed(educatie) een grote rol in de visie op cultuur. Momenteel is er geen beleidsstuk cultuureducatie, deze liep namelijk af in 2016. Een nieuwe koers is gewenst om kaders en doelen te stellen, waarin cultuurparticipatie ook een plek krijgt.

Totstandkoming van de koers

Er is expliciet gekozen voor een koers en niet voor een visie of nota, zodat er een stip aan de horizon wordt gezet om naar toe te werken. Voor de totstandkoming van de koers is de ‘zo buiten, zo binnen’ aanpak gehanteerd. Dit houdt in dat het culturele veld is bevraagd naar hun wensen en behoeftes; waar zij naar toe willen werken en waar de gemeente Westerveld over vijf jaar zou kunnen staan op het gebied van cultuurparticipatie en cultuureducatie. Hoe we naar de stip op horizon gaan werken wordt later uitgewerkt in een uitvoeringsplanning.

Het culturele veld van de gemeente Westerveld heeft met veel passie input geleverd voor deze koers. Het team cultuur van de gemeente Westerveld heeft (digitale) gesprekken gevoerd met:

- de Interne CultuurCoördinatoren (hierna te noemen: ICC’ers) van het primair onderwijs (PO);
- de CKV- en Theaterdocent van het voortgezet onderwijs (VO);
- Museum de Proefkolonie en de Schatkamers van Zuidwest-Drenthe (een verbond tussen het OERmuseum, Zeemuseum Miramar en Museum Valse Kunst);
- Theatergezelschappen: Shakespeare Theater en Roestvrij theater;
- muziekverenigingen: VCE-Westerveld, Advendo, de Bosnimf;
- lokale cultuurmakers;
- Bibliotheek Westerveld;
- Scala Centrum voor de Kunsten;
- Kunst & Cultuur Drenthe (hierna te noemen: K&C);
- cultuur ambtenaren van andere gemeenten;
- Welzijn Mensenwerk (WMW);
- Zorgcollectief ZuidWest-Drenthe (ZZWD);
- diverse domeinen binnen de gemeente.

Met de nieuwe koers gaan we verandering aanbrengen in de huidige infrastructuur van de cultuurparticipatie en cultuureducatie. We gaan:

1. Cultuur voor iedereen toegankelijk maken;
2. Cultuurparticipatie verbreden, verdiepen en stimuleren;
3. Cultuurparticipatie meer op de kaart zetten.

Ons uitgangspunt is:

kunst en cultuur is voor alle inwoners toegankelijk, zodat iedereen kan leren, ontwikkelen en meedoen.

Wat is cultuurparticipatie?

Er zijn vele begrippen en definities te vinden over cultuurparticipatie en cultuureducatie. Daarom is er een Westerveldse definitie geformuleerd.

De Westerveldse definitie

Cultuureducatie staat vaak gelijk aan het leren over cultuur of een kunstdiscipline beoefenen op school. Maar wanneer kinderen in de klas meedoen met samen muziek maken is dit ook cultuurparticipatie.

Visa versa geldt hetzelfde. Bij cultuurparticipatie wordt vaak gedacht aan actief beoefenen van kunstdisciplines of actief betrokken zijn bij cultuur in vrije tijd. Maar wanneer volwassenen een dans leren, zijn ze ook educatief actief.

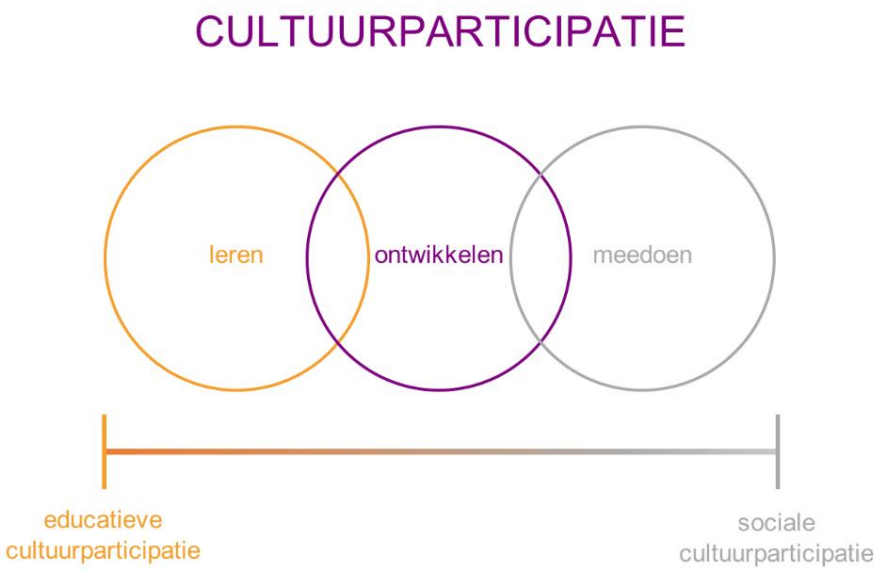
Cultuureducatie is met name gericht op schooltijd, kinderen en leren. Cultuurparticipatie is met name gericht op vrije tijd, volwassenen en meedoen. De definities zijn gekaderd, maar in onze nieuwe koers is het niet altijd even werkbaar.

Daarom vervagen we met deze koers de kaders. In deze koers is cultuurparticipatie het verzamelbegrip. Daarnaast is het een spectrum, waarbij educatieve cultuurparticipatie en sociale cultuurparticipatie elkaars uitersten zijn. Culturele instellingen of initiatieven bevinden zich ergens in het spectrum. Hierbij staat cultuuronderwijs op scholen helemaal links in het spectrum. Kunstzinnige projecten in een buurt, waarin inwoners actief participeren om de sociale cohesie te verbeteren, staat helemaal rechts in het spectrum. De focus van het culturele veld kan meer liggen op leren of op meedoen. In alle gevallen vindt er ontwikkeling plaats.

Door deze vervaging denken we minder in hokjes, met als doel dat er meer mogelijkheden en samenwerkingen ontstaan.

Cultuurparticipatie is:

- **leren** over cultuur of het leren beoefenen van een kunstdiscipline;
- **ontwikkelen** van talent, persoonlijke en cognitieve vaardigheden en sociale verbondenheid in de buurt;
- **meedoen** in de samenleving waarbij cultuur als middel wordt ingezet.

Het belang van cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie vinden we belangrijk. Het stimuleert de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Door kunst en cultuur ben je goed in staat om in een veranderende wereld te leven en daarin een plaats te nemen. In de maatschappij lijken sociaal-culturele tegenstellingen groter te worden. De toegang tot cultuurparticipatie is daarin van wezenlijk belang. Het laat je nadenken over wie je bent, waar je vandaan komt, wat je wilt, wat je vindt en wat je vindt van de ander. Je komt erachter wie je bent en wat jouw verhaal is. Je leert je te verplaatsen in een ander en je kunt situaties beter vanuit een andere blik bekijken. Door cultuurparticipatie activeer je het zelfstandig denken en word je uitgedaagd vraagtekens te zetten achter alledaagse schijnbare vanzelfsprekendheid. Je verruimt je blik en krijgt een brede blik op de samenleving en je eigen functioneren daarin.

Cultuurparticipatie is niet vanzelfsprekend. De afstand tot cultuur is voor veel kinderen en volwassenen minder vanzelfsprekend als het beoefenen van een sport. Op school krijg je als kind in de gemeente Westerveld de mogelijkheid kennis te maken met kunst en cultuur. Naast de kennismaking met cultuur op school is de activerende en stimulerende rol van de ouders/verzorgers van belang, zodat kinderen de vervolgstap nemen actief te participeren in cultuur in hun vrije tijd. Deze doorstroom is van belang om het culturele klimaat in de gemeente Westerveld te behouden.

We vinden het belangrijk om te investeren in kinderen. We bieden kinderen de mogelijkheid om op jonge leeftijd hun talent te laten ontdekken en verder te ontwikkelen. Ook voor de toekomst en de bescherming van ons culturele rijkdom in de gemeente is educatieve cultuurparticipatie op school van groot belang. Een kind die in zijn jeugd niet naar een voorstelling is geweest, zal ook niet snel op latere leeftijd een voorstelling bezoeken. De culturele interesse wordt in dit geval niet overgedragen op de volgende generatie. Een gevolg is dat de gemeente cultureel verarmt en de eerder genoemde belangen niet door ontwikkelen.

Cultuur kan als belangrijk middel worden ingezet voor sociale of maatschappelijke vraagstukken, zoals eenzaamheid, integratie en dementie. En het stimuleert positieve gezondheid. Door een cultureel project kan er meer begrip, saamhorigheid en betrokkenheid ontwikkeld worden. Er ontstaat dan een actief cultureel belang onder inwoners. Cultuur inspireert en stimuleert de creativiteit van inwoners en draagt bij aan de leefbaarheid in dorpen en kernen. Door een sterk cultureel aanbod aan alle inwoners van de gemeente Westerveld te bieden verbetert de sociale omgeving en bevordert het welzijn van de inwoners.

Huidige infrastructuur

In de gemeente Westerveld maken alle kinderen op de basisscholen kennis met cultuur en verschillende kunstdisciplines. Ze krijgen de mogelijkheid om, door een rijk aanbod vanuit het culturele veld, hun interesses en talent verder te ontwikkelen buiten de schooltijden. De huidige infrastructuur vormt een stevige basis.

Om de koers van de Westerveldse cultuurparticipatie te bepalen is het van belang om te weten waar we momenteel staan. Vandaar dat de huidige infrastructuur in kaart is gebracht. Deze is voornamelijk gericht op partijen aan wie de gemeente subsidies verstrekt. Het cultuuraanbod is groter dan dat de gemeente subsidieert. Een goed overzicht mist, daarom zijn niet alle cultuuraanbieders meegenomen in deze koers. Om het cultuuraanbod inzichtelijker te maken voor het culturele veld, inwoners en bezoekers wordt er in 2021 een uitgebreide inventarisatie gemaakt.

Educatieve cultuurparticipatie

Binnen educatieve cultuurparticipatie zijn de scholen, lokale cultuurmakers, Scala, K&C en Bibliotheek Westerveld actief.

Cultuurparticipatie op de basisscholen

In de gemeente Westerveld zijn 12 basisscholen met in totaal circa 1.200 kinderen. De basisscholen vragen via Compenta de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) aan. Dit gaat om een bedrag van negen euro per kind per schooljaar om te besteden aan cultuur op school. Vanaf 1 januari 2021 verandert de regeling en wordt er met een maximaal bedrag per school gewerkt. Het bedrag kan worden uitgebreid door een samenwerking aan te gaan met een kinderopvangorganisatie of met het VO.

De gemeente bekostigt via Scala de AMV (Algemene Muzikale Vorming) lessen voor groep 4 en 5. Sinds het schooljaar 2019/20 zijn de meeste basisscholen overgestapt naar een structuur waarin alle klassen AMV lessen volgen. Deze lessen hebben minder uren wegens de spreiding over alle leerjaren ten opzichte van de lessen voor groep 4 en 5 in de vorige structuur. Met de nieuwe structuur is er een doorlopende leerlijn gecreëerd. In groep 5 en 6 maken de kinderen kennis met harmonie- fanfare-, brassband-instrumenten, oftewel hafabra, en slagwerk om de doorstroom naar muziekverenigingen in de gemeente Westerveld te bevorderen. Deze lessen worden in samenwerking met de lokale muziekverenigingen georganiseerd.

Daarnaast verleent de gemeente subsidies aan:

- Het Kunst- en Cultuurtraject. Een samenwerking tussen de basisscholen, Scala, K&C, Bibliotheek Westerveld, de Musea en IVN (Instituut Voor Natuureducatie en duurzaamheid). Het traject is een doorlopende leerlijn, waarin alle kunstdisciplines aan bod komen en lokale natuur- en erfgoededucatie een prominente rol spelen;
- Het Podiumplan. Dit wordt verzorgd door K&C. Elke basisschoolleerling krijgt elk jaar een voorstelling te zien dat thematisch aansluit bij de leerlijn van de klassen;
- Het Huus van de Taol. Hiermee wordt de Drentse taal gestimuleerd en ontwikkeld door middel van het voorlezen in het Drents op alle basisscholen.

Deskundigheidsbevordering

Om de professionaliteit van educatieve cultuurparticipatie op scholen te bevorderen wordt er deskundigheidstraining door Scala aan leerkrachten gegeven. Daarnaast is er op iedere basisschool een ICC'er. De cursus die je moet volgen om ICC'er te worden wordt verzorgd door K&C.

Werkgroepen
In de stuurgroep wordt met name het beleid, de agenda en lopende zaken besproken. De stuurgroep bepaalt het kader voor de werkgroep. Ze bespreken onder andere de activiteiten die zijn geweest en over het aantal scholen dat in aanmerking komt voor Rijksprogramma's. In de stuurgroep zitten naast de ambtenaar cultuur van de gemeente: Bibliotheek Westerveld, K&C Drenthe, twee basisschooldirecteuren, ICC'ers en Scala. De stuurgroep bestaat uit medewerkers van deze instellingen, op de schooldirecteuren na. De stuurgroep overlegt twee keer in het jaar.

De invulling van de projecten en leerlijnen komen tot stand in de werkgroep die gevormd wordt door: de cultuurcoach, Scala, K&C, ICC'ers en Bibliotheek Westerveld. De werkgroep bespreekt de invulling van het cultuuronderwijs. De werkgroep komt vier keer per jaar samen.

Meer Muziek in de Klas
In juni 2019 is het Muziekakkoord Drenthe ondertekend om Meer Muziek in de Klas te stimuleren. In de gemeente Westerveld voldoen wij hier al aan via de bestaande AMV lessen. Alle kinderen maken kennis met muziek.

Culturele mobiliteit
De basisscholen kunnen gebruik maken van Culturele Mobiliteit. Dit is een bus service, gesubsidieerd door de provincie en uitgevoerd door K&C. Leerkrachten kunnen hierdoor met schoolkinderen één van de grote musea of erfgoedinstellingen in Groningen of Drenthe bezoeken.

Cultuurparticipatie op de middelbare school
Stad & Esch Diever, de enige middelbare school in de gemeente, telt 219 leerlingen (telling 2020). De school is medio 2020 een CultuurProfielSchool geworden. In de onderbouw worden de vakken Beeldende vorming, Dans, Muziek en Theater aangeboden. In de bovenbouw worden de vakken CKV, Drama (Kunst-drama), Muziek (Kunst-muziek), Beeldende vormgeving (kunst-BV), Dans (Kunst-dans) en Kunst algemeen aangeboden. Om deze vakken goed te kunnen uitvoeren en draagvlak mee te geven is er een theaterzaal gebouwd.

De gemeente subsidieert gedeeltelijk het Scholenproject. Scala organiseert voor dit project in klas 1 en 2 een week lang verschillende workshops met een overkoepelend thema.

Bibliotheek Westerveld
Bibliotheek Westerveld is een belangrijke speler in educatieve en sociale cultuurparticipatie. Zij zetten zich in om lezen (onder kinderen) te bevorderen en het leesplezier te stimuleren.

Voor kinderen en jeugd op school organiseren ze onder andere het volgende:

- BoekStart (in de kinderopvang): een project voor kinderen tussen 0-4 jaar.
- Bibliotheek *op school*:
    - biedt programma's aan op het gebied van leesbevordering en informatievaardigheden/mediawijsheid;
    - op elke school is een schoolbibliotheek ingericht;
    - er is 10-15 minuten vrij lezen structureel opgenomen in het lesprogramma;
    - groep 3 en 6 bezoeken de bibliotheek;
    - de bibliotheek Diever, gevestigd in Stad en Esch, heeft een speciale collectie bestemd voor de leerlingen van de school;
    - er is een jaarlijks schrijversbezoek voor de brugklassen;

- één keer per maand geeft de bibliotheek een boekpromotie.

Het betrekken van ouders/verzorgers ziet de bibliotheek als een belangrijk middel, zodat het lezen bij kinderen meer gestimuleerd wordt door de ouders/verzorgers.

Daarnaast organiseert Bibliotheek Westerveld diverse activiteiten om ontmoeting en persoonlijke ontwikkeling te stimuleren. Zoals voorleesuurtjes, knutselmiddagen, biebfabriek en Klik en Tik.

Musea

Miramar Zeemuseum, Museum Valse Kunst en het OERmuseum vormen samen 'de Schatkamers van Zuidwest-Drenthe'. Door samen te werken en elkaars netwerk, kennis en expertise te delen, willen deze musea meer bezoekers kennis laten maken met hun collectie en activiteiten. Dankzij subsidie van de gemeente Westerveld en Leader Zuidwest-Drenthe, hebben de musea extra financiële mogelijkheden om nieuwe museumactiviteiten te ontwikkelen en meer naamsbekendheid te genereren. De musea leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de regio, voor toeristen én bewoners.

Sinds 2020 is gemeente Westerveld een museum van landelijk belang rijker: Museum de Proefkolonie. Door een interactieve en educatieve museumbeleving laat het museum de verhalen van de Koloniën van Weldadigheid op een begrijpelijke manier voor iedereen tot leven komen.

Musea zijn voor bezoekers een educatieve instellingen op gebied van kunst, erfgoed, historie en natuur. Daarnaast werken ze nauw samen met Scala, K&C en scholen op het gebied van educatieve cultuurparticipatie.

Het leren over cultuur of beoefenen van een kunstdiscipline

In Westerveld kunnen inwoners (en bezoekers) leren over cultuur of een kunstdiscipline beoefenen. Dit kan op gebied van theater, beeldend, fotografie, schilderkunst, dans, literair, erfgoed, (nieuwe) media en muziek via culturele instellingen, verengingen, cultuurmakers, particuliere docenten of een cursus/workshop.

De gemeente verleent in dit kader subsidie aan Scala om muzieklessen en Hafabra lessen te geven aan kinderen tot 18 jaar en deskundigheidstrainingen aan de lokale muziekverenigingen. Op deze manier wordt er mogelijkheid geboden aan individuele talentonwikkeling en wordt de doorstroom naar lokale orkesten gestimuleerd.

Kinderen en volwassenen kunnen bij Scala terecht voor een breed aanbod van cursussen en lessen van diverse kunstdisciplines. De cursussen en lessen worden gegeven indien mogelijk in de gemeente Westerveld en anders in Meppel, Steenwijk of Hoogeveen.

Lokaal kunnen inwoners, jong en oud, kunstdisciplines beoefenen in de gemeente Westerveld bij:

- de muziekverenigingen*: Advendo, VCE Westerveld, de Bosnimf, UDI Dwingeloo;
- toneelverenigingen: Toneelvereniging Diever, Stichting Roestvrij theater, toneelvereniging Lesturgeon Vledder, Toneelvereniging Nut en Genoegen, Openluchtspel Havelte, 't Olde Bessien, Toneelvereniging Erica;
- de vele zangverenigingen of koren;
- ateliers en galeries voor ambachtelijke kunst in o.a. schilder-, beeldend-, vlecht en quiltkunst;
- en nog veel meer (inventarisatie wordt in 2021 uitgewerkt).

De muziekverenigingen ontvangen vanuit de gemeente een subsidie als een blijk van waardering en uniformen. Ook ontvangen ze een subsidie voor de Hafabra lessen, Leerorkesten en deskundigheidstraining, deze subsidie loopt via Scala.

Muziekcentrum Westerveld en muziekvereniging Sla-Je-Slag zijn in 2020 gestopt. Een voorzichtige conclusie is dat hierdoor een gat is ontstaan op muziekeducatie in de gemeente Westerveld. Scala is bezig dit gat op te vullen. Er is een initiatief om een muziekschool in het Planetron te starten.

De gemeente Westerveld vindt dat iedereen toegang moet hebben tot culturele ontwikkeling. Daarom kunnen inwoners met een minimum inkomen een beroep doen op een vergoeding voor contributie/het lesgeld voor muziekles, dans, theater of andere creatieve lessen door middel van het Jeugd- en volwassenenfonds Sport & Cultuur.

Sociale cultuurparticipatie

Culturele activiteiten zorgen voor ontmoetingen tussen mensen en organisaties, zingeving en persoonlijke-, cognitieve-, talent- of buurtontwikkeling. Je kan participeren in een culturele activiteit door mee te doen of door het mogelijk te maken als cultuurmaker, vrijwilliger, als deelnemer of bezoeker. Vrijwel alle spelers in het culturele veld hebben hierin een belangrijke rol.

Door middel van de uitvoeringsregel initiatieven stimuleert de gemeente Westerveld maatschappelijke en/of sociale projecten vanuit de samenleving, waarin cultuur een middel is in plaats van een doel. Projecten als het Gekleurd grijs Festival van K&C, de Nachtelijke Beleving van Roestvrij theater en De Bom van de Peergroup zijn sociaal/maatschappelijke activiteiten die door en voor inwoners worden mede georganiseerd of opgezet.

Lokale culturele initiatieven kunnen bij de Stichting Cultuurfonds Westerveld terecht voor financiële ondersteuning en advies.

Onze trots

De gemeente Westerveld heeft een rijk cultureel aanbod.

- We hebben vele theatergezelschappen. Met name het Shakespeare theater trekt veel publiek zowel in het overdekte Globetheater als in het openluchttheater;
- We hebben zeer actieve en betrokken muziekverenigingen en vele koren;
- We hebben een tal van ateliers en galeries waar men van kunst kan genieten of kunst kan maken;
- We hebben enthousiaste en zeer creatieve cultuurmakers die buiten de kaders denken, naast de gebaande paden lopen en staan te popelen om meer lokale samenwerkingen aan te gaan;
- We hebben drie kleine musea die onderling een sterk samenwerkingsverband hebben om zich steviger op de kaart te zetten, genaamd de Schatkamers van Zuidwest-Drenthe;
- We hebben een museum van landelijk belang gesteund door de provincie en gemeente, museum de Proefkolonie;
- Alle vier de musea werken fantastisch samen met elkaar en met de scholen. En voor (lokale) erfgoed- en natuureducatie;
- We hebben een actieve en moderne bibliotheek die midden in de samenleving staat met een verbindende factor. Ze zijn een interessante samenwerkingspartner voor organisaties met landelijke en maatschappelijke doeleinden, waardoor hun functie als laagdrempelig instituut verder gaat dan enkel boeken uitlenen. Daarnaast is de Bibliotheek Westerveld goed verbonden met alle voorschoolse instellingen, basisscholen en voortgezet onderwijs door middel van BoekStart en Bibliotheek *op school*.
- We hebben Stad & Esch Diever als CultuurProfielSchool, waarbij ze fundamenteel cultuur in hun curriculum hebben toegepast;
- We hebben Scala. De stabiele factor en organisator binnen ons educatieve cultuurparticipatie aanbod met name in het onderwijs;
- We hebben Stichting Cultuurfonds Westerveld, die lokale culturele initiatieven ondersteund.
- We hebben K&C. Zij zorgt voor verbindingen, kennis en kwalitatieve voorstellingen;
- We hebben op elke basisschool in de gemeente Westerveld een ICC'er. Hier mogen we extra trots op zijn. Dit is bij andere gemeentes lang niet vanzelfsprekend. Deze actieve component zorgt ervoor dat cultuur op basisscholen serieus wordt genomen en dat er de afgelopen jaren is gebouwd aan een goede leerlijn met betrekking tot ondermeer erfgoed. Alle erfgoedplaatsen in de gemeente worden door de basisscholen bezocht;
- We hebben veel betrokken vrijwilligers. Vrijwilligers zorgen ervoor dat de musea en bibliotheken kunnen bestaan en dat er culturele activiteiten plaats kunnen vinden in onze gemeente.

De Koers

Met de nieuwe koers gaan we verandering aanbrengen in de huidige infrastructuur van cultuurparticipatie en cultuureducatie. Door middel van drie doelen waar we, als cultureel veld, naar toe gaan werken. Ook gaan we de Westervelde definitie van cultuurparticipatie introduceren. Daarnaast formuleren we een rolverdeling, zodat iedereen weet wat ze van elkaar kunnen verwachten.

Om deze koers daadwerkelijk uit te voeren is een uitvoeringsplanning nodig. De koers bepaalt de kaders en de doelen, niet de invulling. Hiervoor willen we de tijd nemen om zorgvuldig en in samenwerking met het culturele veld de wijzigingen door te voeren en te versterken.

Ons uitgangspunt van de koers en de drie doelen is:

Kunst en cultuur is voor alle inwoners toegankelijk, zodat iedereen kan leren, ontwikkelen en meedoen.

1.Cultuur voor iedereen toegankelijk maken

De doelgroep vergroten

Naast cultuurparticipatie binnen schooltijd willen we investeren in cultuurparticipatie buiten schooltijd. Geen leeftijdsgrens meer en daarnaast een breed aanbod voor verschillende doelgroepen, waaronder: kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een zorgvraag. We willen als gemeente een kleurrijk en divers aanbod stimuleren om een brede doelgroep aan te spreken. Het culturele veld en de cultuurcoach hebben hierin een rol om samenwerkingen aan te gaan en nieuwe projecten te starten om enthousiasme te creëren onder inwoners voor cultuurparticipatie.

Cultuur ook inzetten als middel, niet enkel als doel.

Culturele initiatieven kunnen ook een sociaal-maatschappelijk doel hebben in plaats van een artistiek doel. Het proces of het effect naar aanleiding van een project kan juist van grote sociaal en maatschappelijke waarde zijn. We willen het culturele veld stimuleren om kunst in te zetten als een welzijnsinstrument. Een uitdaging hierbij is om de thema's op tafel te krijgen vanuit de vraag van de inwoners. Dit betekent niet vanuit een artistiek aanbod of idee werken, maar het centraal stellen van de maatschappelijke kwestie waar inwoners samen betekenis aan willen geven. Hierbij wordt kunst verheven tot een sociaal artistiek project.

2.Cultuurparticipatie verbreden, verdiepen en stimuleren

Opzetten van meer en langere leerlijnen.

In Westerveld hebben we een goede erfgoed-, literaire- en muziekleerlijn waarin de musea, Scala en Bibliotheek Westerveld een groot aandeel hebben. De muziekleerlijn willen we verstevigen. Door de nieuwe structuur van de AMV lessen, zijn de uren van de muzieklessen per klas beperkter geworden. We gaan onderzoeken hoe we het fundament en de kwaliteit van de muziekleerlijn kunnen verbeteren. Overige kunstdisciplines, zoals theater, beeldend en media, komen aanbod in het Kunst- en Cultuurtraject, maar zijn niet geïntegreerd als leerlijn bij de basisscholen. Verder is het belangrijk dat er een overeenstemming is in de leerlijnen van het primair en het voortgezet onderwijs, zodat er een geleidelijke overgang plaatsvindt. Op Stad & Esch is er behoefte aan een meer constructieve leerlijn en minder ad hoc projecten.

Naast de leerlijnen willen we kijken naar de mogelijkheden voor meer flexibiliteit voor ICC'ers. Door budgetten en de leerlijnen die zijn vastgesteld is het voor een ICC'er niet mogelijk om met een groep deel te nemen aan spontane, lokale culturele projecten.

Aansluiten op de leerlijnen.

Naast de aansluiting van de leerlijnen tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, willen we zoeken naar de aansluiting vanuit het onderwijs naar de voorschoolse opvang, naschoolse opvang en het aanbod buiten de schooltijden van lokale cultuurmakers en culturele en zorginstellingen. Doordat kinderen op school al kennis hebben gemaakt met cultuur, zal de doorstroom naar cultuurparticipatie buiten schooltijd groter worden en wordt talentontwikkeling gestimuleerd. Muziekverenigingen, musea en Bibliotheek Westerveld zijn hierin al vooruitstrevend bezig om hun activiteiten te laten aansluiten op de leerlijnen binnen het onderwijs.

Scholen stimuleren om cultuur in te zetten voor vakoverstijgend werken.

Rekenen en taal is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind en cultuur is belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling. Door cultuuronderwijs in verbinding te brengen met andere vakken en in te zetten voor het uitvoeren van het curriculum kunnen leerkrachten vakoverstijgend werken en cultuur inzetten om te onderwijzen. Toneel stimuleert persoonlijke ontwikkeling en presentatievaardigheden; muziek kan worden ingezet om te leren tellen; en het ontwerpen en bouwen van een boomhut ontwikkelt het technisch inzicht en rekenvaardigheden; verhalen prikkelen de fantasie en vergroten de wereld van kinderen. Lokale cultuurmakers kunnen de scholen met deze denkwijze helpen.

Meer transparantie in de keuzes van de stuur- en werkgroep.

Door inschrijfmogelijkheden te ontwikkelen kunnen lokale cultuurmakers hun initiatieven pitchen. Hierdoor zorgen we al voor meer transparantie in de bemiddelingsfunctie van Scala en hun aanbiedersfunctie. Door meer lokale cultuurmakers te betrekken, zorgen we voor een betere doorstroom naar cultuurparticipatie buiten schooltijd.

3.Cultuurparticipatie meer op de kaart zetten

Het culturele aanbod inzichtelijk maken en de drempel verlagen.

We vinden het belangrijk meer aandacht, tijd en middelen aan cultuur te besteden. We willen de drempel verlagen door cultuurparticipatie dichter naar de inwoners te brengen. We willen cultuur meer zichtbaarheid geven door een duidelijke infrastructuur van het culturele aanbod neer te zetten. Het uitgeven van een cultuurgids en het opzetten van online kanalen met daarin het aanbod van cultuurparticipatie gaat hierbij helpen. Hiermee kunnen ook jongeren bereikt worden die niet via het onderwijs in de gemeente in aanmerking komen met cultuur.

Door een inventarisatie van het culturele veld kunnen krachten gebundeld worden en meer samenwerkingen ontstaan. En de “Zo buiten, zo binnen” methode, beschreven in de visie op cultuur, weer naar buiten te brengen. Anders blijft cultuur een intern proces, waardoor het draagvlak klein blijft.

Door gezamenlijke ontdek- en instapmogelijkheden te creëren en/of aan te haken bij activiteiten die provincie breed gedragen worden, wordt de drempel verlaagd en het fundament verbreed. Naast de ontdekdagen willen we cultuurmakers en instellingen stimuleren ouder/verzorger-kind dagen te organiseren. Ouders/verzorgers komen op die manier meer in aanmerking met culturele activiteiten. Presentatiemomenten meer momentum en podium geven, draagt bij aan de kennismaking van de ouder/verzorger met cultuur.

Meer vraaggericht werken.

Naast het huidige culturele aanbod willen we ook vraaggericht werken. Inwoners komen juist in aanraking met nieuwe culturele activiteiten door een divers aanbod, maar door vraaggericht werken willen we nog meer aansluiting vinden bij de culturele wensen van de inwoners van Westerveld. We willen door middel van gesprekken met jongeren en volwassenen uit verschillende verenigingen de wensen en behoeftes van inwoners, die al aan culturele activiteiten deelnemen in kaart brengen en daarop vervolgstappen nemen. Dit kan uitgebreid worden door in gesprek te gaan met inwoners die nog niet deelnemen in het culturele veld.

Verbinding tussen toerisme, vrije tijd en cultuurparticipatie versterken.

We willen culturele initiatieven meer laten aansluiten op pijlers van de gemeente Westerveld: natuur, cultuur-erfgoed en monumenten, Koloniën van Weldadigheid, duisternis en sterren en archeologie. Door het inzichtelijk maken van de culturele activiteiten ontstaat er een heldere culturele agenda voor bezoekers. Dit bevordert de tevredenheid van de bezoeker en stimuleert de lokale vrijetijdseconomie.

Door een levendig cultureel veld wordt de gemeente Westerveld extra aantrekkelijk voor toeristen. Het culturele veld en ondernemers kunnen elkaar meer versterken. Op ambtelijk niveau kunnen er eerder verbanden worden gelegd voor samenwerkingen tussen verschillende partijen en domeinen. Ondernemers kunnen zich aansluiten bij culturele evenementen, maar cultuur in combinatie sport en bewegen kan ook worden ingezet voor recreatie. Het is daarom interessant om te onderzoeken hoe de domeinen toerisme, cultuur en sport en bewegen elkaar kunnen versterken om de vrijetijdseconomie in de gemeente Westerveld te bevorderen en te innoveren.

Rolverdeling

Wie:	Welke rol:	Hoe:
De raad	Kader stellend	- Kaders stellen van cultuurbeleid
Het college	Beslisser en uitvoerder	- Beslissings- en uitvoerend gezag van cultuurbeleid
Wethouder cultuur	Ambassadeur	- Het uitdragen van het belang van cultuur.
Ambtenaar cultuur	Facilitator, kaders bepalen en bewaken	- Kaders/beleid ontwikkelen en kwaliteit bewaken; - Faciliteren van culturele initiatieven en projecten.
Cultuurcoach	Verbinder en aanjager	- Verbindingen leggen en samenwerkingen creëren; - Aanjagen en begeleiden van culturele initiatieven en projecten; - Overzicht bewaken.
Scala	Organisator en uitvoerder	- Organiseren van het Scholenproject, Leerorkesten en de AMV-lessen met diverse partijen; - Het maken van lesbrieven voor het Podiumplan; - Bemiddelen tussen vraag en aanbod; - Ondersteunen van scholen en muziekverenigingen door middel van deskundigheidsbevordering.
K&C	Adviseur en organisator	- Organiseren van Podiumplan en sociale cultuurparticipatie projecten; - Adviseren over educatieve en sociale cultuurparticipatie aan scholen, Scala en cultuurmakers.
De directeuren van scholen	Kaders bepalen	- Ontwikkelen en bewaken van culturele leerlijnen en cultuurbeleid van scholen.
ICC'ers	Uitvoerders en initiators	- Het aanspreekpunt voor cultuur op scholen; - Initiëren van ideeën voor en meedenken over de invulling van educatieve cultuurparticipatie; - Het uitzetten van culturele leerlijnen; - Kwaliteitsbewaking van educatieve cultuurparticipatie; - Het enthousiasmeren van docenten over cultuur.
Bibliotheek Westerveld	Facilitator en organisator	- Vraag en aanbod gericht werken met inwoners en organisaties; - Faciliteren ontmoeting en bevorderen leesplezier en literatuureducatie door het organiseren en opzetten van projecten met andere partijen.
Welzijn Mensenwerk	Ondersteuner en helper	- Ondersteunen initiateven van inwoners en daarmee sociale cultuurparticipatie; - Inwoners in hun kracht zetten; - Vergroten de sociale cohesie in een buurt; - Verbinden inwoners met elkaar of met een organisatie; - Cultuur kan een middel zijn om bovenstaande te bewerkstelligen.
Cultuurmakers	Initiators, organisators en uitvoerders	- Initiëren en organiseren van educatieve en sociale cultuurparticipatie projecten; - Ideeën pitchen voor de werkgroep.
Culturele verenigingen en stichtingen	Initiators, organisators en uitvoerders	- Organiseren en uitvoeren van educatieve en/of sociale cultuurparticipatie; - Initiëren en organiseren van educatieve en/of sociale cultuurparticipatie projecten.
Samenleving	Initiators en/of participanten	- Leren, ontwikkelen en meedoen.
Fondsen en overheden	Subsidieverstrekker	- Financieel ondersteunen van een sociale en educatie cultuurparticipatie (projecten).

Financiën

In deze paragraaf wordt duidelijk gemaakt hoe de subsidieverdeling vanuit de gemeente Westerveld op het gebied van cultuur is samengesteld. Vele projecten komen tot stand door extra inzet van eigen middelen, derde geldstromen, entreegelden en lesgelden.

Wie:	**Wat:**	**Hoeveel:**	**Bereik aantal personen:**
Scala	Algemene Muziek Vorming (AMV) lessen	€ 56.000	1.200 basisschool leerlingen
	Cultuur op School: Deskundigheidsbevordering voor leerkrachten PO en Kunst- en Cultuurtraject (PO) en Scholenproject (VO)	€ 68.000	1.419 PO en VO leerlingen
	Deskundigheidsbevordering voor muziekverenigingen (€ 6.000), (individuele) muzieklessen (€ 22.500) en hafabra lessen voor kinderen tot 18 jaar (€ 5.000)	€ 33.500	110 kinderen tot 18 en 4 muziekverenigingen
	Projecten Sociaal Domein	€ 9.000	
	Huisvesting	€ 10.500	
	Totaal aan Scala	*€ 177.000*	
Kunst en Cultuur Drenthe	Podiumplan	€ 5.518	1.200 basisschool leerlingen
Scala en basisscholen	Kunst- en Cultuurtraject (PO)	€ 8.400	1.200 basisschool leerlingen
Scala en middelbare school	Scholenproject (VO)	€ 5.240	219 middelbare school leerlingen
Huus van de Taol	Voorlezen op basisscholen in het Drents	€ 1.000	1.200 basisschool leerlingen
Muziekverenigingen	Waarderingssubsidie voor blijk van waardering en uniformen	€ 11.671	4 muziekverenigingen
Stichting Cultuur Cultuurfonds	Lokale culturele initiatieven	€ 12.500	+19.500 inwoners en bezoekers van Westerveld
Initiatieven	Culturele en maatschappelijke initiatieven	€ 116.000	+19.500 inwoners en bezoekers van Westerveld
	Kunst- en Cultuurtraject, Scholenproject en Huus van de Taol worden betaald uit initiatieven	-€ 14.640	
	Totaal aan cultuur	*€ 315.689*	

Opvallend aan dit overzicht is dat een derde van de middelen wordt ingezet voor de kunstdiscipline muziek.

Voor de totstandkoming van een initiatief is het van belang om derde geldstomen te vergaren. Voor 2020-2023 is bijvoorbeeld de Sociale Agenda van de provincie op zoek naar culturele initiatieven die bijdrage aan sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Plan van aanpak

Om de stip op de horizon te kunnen behalen, wordt er elk jaar er een uitvoeringsplanning gemaakt en geëvalueerd. De gemeente zal het uitvoeringsplanning opstellen en evalueren met input van het culturele veld.

Focus per jaar:

- 2021: aanbod en kansen inventariseren
- 2022: aanbod zichtbaar maken en kansen benutten
- 2023: aanbod en kansen versterken
- 2024: aanbod en kansen normaliseren
- 2025: nieuwe koers opstellen voor 2026-2030